

Čís. 17347.

Škoda, vzniklá poškozenému trestným činem, a to prodejem umělých perel za pravé, záleží v rozdílu mezi cenou, kterou poškozený za ně zaplatil, a cenou, kterou mají umělé perly v době vydání rozsudku, nikoli jakou měly v době kupní smlouvy.

(Rozh. ze dne 23. června 1939, Rv I 265/39.)

Žalobce koupil v roce 1930 od Viléma F. perly za 30.000 K, o nichž jmenovaný i žalovaný tvrdil, že jsou to perly pravé, nikoliv kultivované. Za to byli Vilém F. a žalovaný odsouzeni pravoplatně pro zločin podvodu. Protože kultivované perly, jež žalobce koupil, nemají větší ceny než 1.000 K, domáhá se žalobce na žalovaném náhrady způsobené škody ve výši 29.000 K. Prvý soud uznal podle žaloby do výše 26.500 K. Důvody: Jde o žalobu z náhrady škody ex delicto, pro který žalovaný byl pravoplatně odsouzen pro zločin podvodu. V takovém případě rozsah náhrady škody řídí se ustanovením § 1324 a 1331 o. z. o., dle něhož poškozený jest oprávněn žádati plné zadostiučinění, t. j. i čistý výdělek a i cenu zvláštní oblíbenosti. Podle posudku znalce přítomná cena perel žalobcem koupených se zlatou brilliantovou sponkou činí 2.000 K a 1.500 K, celkem tedy 3.500 K. Je-li tedy žalovaný povinen poskytnouti plné zadostiučinění a i cenu zvláštní, musí nahraditi rozdíl ceny kupní a ceny nynější. Že ceny perel kultivovaných od doby koupě klesaly a dosud snad klesají, jest nerozhodné. Odvolací soud zamítl žalobu do další částky 11.500 K. Důvody: Nelze souhlasiti s právním názorem prvního soudu, že žalovanému nemůže býti k prospěchu klesání cen kultivovaných perel od doby koupě, a že jest tedy povinen nahraditi žalobci jako plné zadostiučinění rozdíl ceny kupní a ceny nynější. Tento názor nemá v zákoně opory, neboť rozsah nároku náhradního řídí se u poškozeného dobou splatnosti náhrady, která nastává podle zákona dobou škodného činu, protože zákon v § 1295 a násl. obč. zák. nečiní splatnost náhrady závislou na splnění nějaké podmínky anebo projití nějaké lhůty, takže je škůdce už od okamžiku činu v prodlení a musí nahraditi škodu v tom okamžiku způsobenou, tedy v souzeném případě rozdíl mezi cenou kupní a cenou skutečnou v době koupě. Žalobce doznává, že zjistil už krátce po koupi perlového náhrdelníku, tedy už 26. března 1930, kdy o tom psal F., že koupil perly kultivované, tedy méněcenné, a mohl tedy už tehdy požadovati na žalovaném náhradu škody v rozsahu plného zadostiučinění a nemusil čekati teprve na výsledek trestního řízení. Neučinil-li tak a nepodal-li hned tehdy žalobu o náhradu škody, zavinil si další škodu spočívající v klesání cen kultivovaných perel sám a nemůže požadovati i náhradu této další škody, která není už v příčinné souvislosti se škodnou událostí a jest také jen škodou nepřímou, kterou až na zvláštní případy tuzemský právní řád nezná. Žalovaný je tudíž povinen nahraditi

žalobci jen škodu způsobenou mu v době koupě. V té době měl náhrdelník cenu 15.000 K, takže škoda, kterou žalobce utrpěl, činí jen 15.000 K. Jen do té částky je žaloba opodstatněna.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jest rozhodnouti otázku výše náhrady škody, kterou jest žalovaný povinen zaplatiti žalobci, zda totiž tato náhrada spočívá v rozdílu mezi přijatou kupní cenou 30.000 K za perly a skutečnou hodnotou těchto perel v době koupě v r. 1930 (15.000 K), anebo v rozdílu mezi přijatou kupní cenou a hodnotou perel (se sponkou) v době vynesení rozsudku první stolice (3.500 K). Není sporné, že škoda, jejíž náhradu žalobce žádá, vznikla z trestného činu, spáchaného žalovaným ke škodě žalobce, za který byl i žalovaný trestně odsouzen. Odvolací soud, vycházející jinak ze správného názoru, že žalobní nárok na náhradu škody jest posouditi podle ustanovení § 1331 obč. zák., má však za to, že ustanovení § 1332 obč. zák., že škodu jest hraditi podle obecné ceny, kterou měla věc v čase poškození, vztahuje se i na případy, uvedené v § 1331 obč. zák., a přiznává žalobci náhradu podle ceny v době koupě, jsa názoru, že klesání ceny perel jde na vrub žalobcův. Tento názor je mylný. Ze srovnání § 1332 obč. zák. s §§ 1323, 1324, 1331 obč. zák. vyplývá, že doba poškození — směrodatná pro rozsah náhrady škody při lehké nedbalosti — není rozhodující, pokud jde o náhradu škody, způsobené úmyslně nebo hrubou nedbalostí. Pravě z toho, že § 1332 obč. zák. pro rozsah náhrady škody výslovně uvádí dobu poškození věci jako směrodatnou, kdežto § 1331 obč. zák. nikoliv, vyplývá, že tohoto měřítko pro případy § 1331 obč. zák. nelze užití a že poškozený může žádati náhradu v rámci plného zadostiučinění, t. j. vedle vlastního odškodnění i ušlý zisk, případně i cenu zvláštní záliby, byla-li škoda způsobena trestným činem, jak tomu jest v souzeném případě, tudíž náhradu plného majetkového zájmu. Vztahuje se proto odškodňovací povinnost žalovaného na poskytnutí plné peněžité náhrady za všechnu škodu, která vznikla jako důsledek jeho trestného činu. Správně rozhodl proto soud první stolice, když při stanovení výše náhrady vycházel z hodnoty, kterou měly perly žalobci dodané v době vynesení jeho rozsudku.

Čís. 17348.

Nárok vodovodního družstva proti členovi družstva na poměrnou náhradu nákladů zřízení vodovodu za dobu jeho členství nepodléhá tříletému promlčení podle § 1486 č. 1 obč. zák.

Jde o nárok z poměru členského, nikoli z poměru dodávkového nebo z poměru provedených prací nebo díla.

(Rozh. ze dne 27. června 1939, R I 392/39.)